

Diskusní text č. 12:

Školní plány mobility a školní ulice: Převáží dlouhodobé přínosy pro bezpečnost dětí nad krátkodobým omezením dopravy rezidentů?

Autor: Mgr. Danuše Strnadová, Mgr. Radomíra Jordová, Ph.D.

Téma / komponenta: C4 „Dopravní infrastruktura a mobilita uzpůsobená pro lidi“

Datum: 15. 09. 2026

Výzkumná otázka

Jsou restriktivní opatření v okolí škol, jako jsou školní ulice nebo dočasné omezení automobilového provozu, legitimním a efektivním nástrojem podpory bezpečnosti a udržitelné mobility dětí i v případě, že část rezidentů vnímá tato opatření jako krátkodobé omezení svého dopravního komfortu?

Úvod

V posledních letech se v České republice stále více měst zabývá otázkou bezpečných cest dětí do školy. Vedle úprav dopravní infrastruktury se rozvíjejí také školní plány mobility, které propojují dopravní plánování, participaci veřejnosti, podporu aktivního pohybu a ochranu veřejného zdraví. Tento komplexní přístup přímo navazuje na národní Strategii BESIP, která zdůrazňuje potřebu systematické ochrany zranitelných účastníků provozu, včetně dětí a vytváření bezpečného prostředí ve městech.

Součástí těchto aktivit jsou také opatření regulující individuální automobilovou dopravu v bezprostředním okolí škol, zejména tzv. školní ulice. Bývají předmětem veřejné diskuse, protože zatímco jejich hlavním cílem je zvýšení bezpečnosti dětí, část obyvatel může tato opatření vnímat jako zásah do každodenního dopravního režimu nebo komfortu.

Tento diskusní článek otevírá odbornou diskusi nad tím, jakým způsobem lze vyvažovat individuální zájmy jednotlivých skupin obyvatel s dlouhodobým veřejným zájmem o ochranu zdraví a bezpečnosti nejzranitelnějších účastníků silničního provozu.

Argumenty podporující zavádění školních ulic

Školní ulice představují cílené opatření, které zpravidla omezuje vjezd motorových vozidel pouze během příjezdu a odchodu dětí ze školy. Jedná se tedy o časově omezené opatření, jehož cílem není plošná regulace dopravy, ale minimalizace rizik v období nejvyšší koncentrace dětí.

Z pohledu dopravní bezpečnosti patří děti mezi nejzranitelnější účastníky silničního provozu. Omezení automobilové dopravy v okolí škol snižuje počet konfliktních situací mezi vozidly a chodci, zlepšuje přehlednost prostoru a vytváří podmínky pro bezpečnější samostatný pohyb dětí.

Vedle bezpečnosti přinášejí školní ulice i další společenské přínosy. Podporují každodenní chůzi a jízdu na kole, které přispívají ke zlepšení fyzického i psychického zdraví dětí. Současně mohou vést ke snížení dopravního hluku, emisí a znečištění ovzduší v bezprostředním okolí škol, tedy v prostředí, kde děti tráví významnou část dne.

Dlouhodobým efektem je také rozvoj samostatnosti dětí. Pokud se rodiče nemusí obávat intenzivního provozu před školou, častěji umožňují dětem docházet do školy pěšky nebo na kole. Tím se posilují jejich orientační schopnosti, odpovědnost i každodenní pohybové návyky.

Argumenty rezidentů

Na druhé straně je třeba respektovat, že část rezidentů může zpočátku školní ulice vnímat jako omezení svého každodenního života. Nejčastěji jsou zmiňovány obavy z komplikovanějšího příjezdu k nemovitostem, prodloužení jízdních tras nebo přesunu dopravy do sousedních ulic.

Tyto připomínky představují legitimní součást veřejné diskuse a měly by být při přípravě opatření pečlivě vyhodnoceny. Právě proto bývají školní plány mobility založeny na participativním plánování, do kterého jsou zapojeni rodiče, školy, děti, město i místní obyvatelé. Cílem není prosadit jednostranné řešení, ale hledat takovou podobu opatření, která co nejlépe vyvažuje různé zájmy.

Veřejný zájem

Klíčovou otázkou je, zda krátkodobé omezení dopravního komfortu části obyvatel představuje přiměřenou cenu za významné zvýšení bezpečnosti dětí.

V dopravním plánování je ochrana života a zdraví obecně považována za jeden z nejvyšších veřejných zájmů. Děti navíc nemají stejné schopnosti vnímat a vyhodnocovat rizika jako dospělí, a proto vyžadují zvýšenou míru ochrany.

Pokud jsou omezení časově vymezena pouze na období začátku a konce vyučování, lze je z hlediska principu proporcionality považovat za relativně mírný zásah do mobility rezidentů. Naopak přínosy v podobě nižšího rizika dopravních nehod, vyššího podílu aktivní dopravy a kvalitnějšího veřejného prostoru mají dlouhodobý charakter a pozitivně ovlivňují nejen děti, ale i celé místní komunity.

Obrázek 1. Zklidnění dopravy a taktický urbanismus u ZŠ Mikoláše Alše v Praze-Suchbát (foto: D. Strnadová)

Školní plány mobility jako nástroj hledání konsenzu

V České republice se školní mobilitě dětí a zvýšení jejich bezpečnosti při cestách do školy věnuje stále více měst, například Praha, Brno, Hradec Králové, Olomouc, Ostrava nebo Žďár nad Sázavou. Přestože jednotlivé přístupy se liší podle místních podmínek, společným jmenovatelem je snaha přijímat opatření na základě dat, místních zkušeností a participace veřejnosti.

Typický proces zahrnuje mapování cest do školy, dotazníková šetření mezi rodiči a žáky, identifikaci rizikových míst a společné hledání vhodných řešení. Děti přitom často upozorňují na problémy, které dospělí při běžném pohybu nevnímají – například nepřehledné přechody, nevhodně zaparkovaná vozidla blokující rozhled do křižovatky nebo místa s vysokou intenzitou dopravy.

Participativní přístup zvyšuje legitimitu navržených opatření a zároveň umožňuje hledat kompromisy, které minimalizují negativní dopady na rezidenty.

Závěr

Diskuse o školní mobilitě dětí a školních ulicích není pouze otázkou dopravy, ale také otázkou hodnot a priorit veřejného prostoru. Střet mezi krátkodobým komfortem části řidičů a dlouhodobou ochranou zdraví a bezpečnosti dětí představuje typický příklad rozhodování ve veřejném zájmu.

Lze předpokládat, že při vhodném návrhu, časovém omezení a kvalitní komunikaci s veřejností mohou být školní ulice přiměřeným nástrojem, který vytváří významné dlouhodobé společenské přínosy. Budoucí výzkum by se proto měl zaměřit nejen na dopravní efekty těchto opatření, ale také na jejich vliv na aktivní mobilitu dětí, veřejné zdraví, kvalitu života rezidentů a míru společenské akceptace.

Pozvánka na odborné školení Školní plány mobility a bezpečné cesty do škol

Pokud Vás problematika školních plánů mobility, školních ulic a bezpečných cest do škol zajímá, zveme Vás na odborné školení věnované tomuto tématu. Součástí programu budou příklady dobré praxe z českých i zahraničních měst, postup tvorby školních plánů mobility, zapojení dětí a veřejnosti i diskuse nad možnostmi zavádění opatření v podmínkách českých měst a obcí. Školení proběhne 21.-22. října a 4.-5. listopadu 2026 v Ústí nad Labem a je pro účastníky zdarma díky financování z projektu RUR – Region univerzitě, univerzita regionu.

Více informací o školení naleznete na webu:

https://www.mobilita-ieep.cz/aktuality/2026_08_23_skolni_plany_mobility_pozvanka/